

Obsah

Předmluva	9	3.4.1 Autoregulace mozkového průtoku	56
1 Epidemiologie cerebrovaskulárních onemocnění	13	3.4.2 Chemickometabolická regulace mozkového průtoku	56
<i>V. Feigin</i>	13	3.4.3 Neurogenní kontrola mozkového průtoku	58
1.1 Úvod	13	3.4.4 Další faktory ovlivňující výši cerebrovaskulárního průtoku	58
1.1.1 Výklad pojmů	13	3.4.5 Regulace venózního tlaku	59
1.2 Mortalita, incidence a prevalence	14	3.5 Změny mozkového krevního průtoku s věkem	59
1.2.1 Mortalita v České republice	19	3.6 Hematoencefalní přechyť	59
<i>P. Kalvach</i>	19	3.6.1 Hematoencefalická bariéra	59
1.2.2 Incidence a management v České republice	19	3.6.2 Likvoroencefalická bariéra	60
1.2.3 Transitorní ischemické ataky	21	3.6.3 Hematolikorová bariéra	61
<i>V. Feigin</i>	21	4 Rizikové faktory cévních onemocnění mozku	63
1.3 Dopady iktu na celkový stav	21	4.1 Poruchy krevního tlaku	63
1.3.1 Přežívání	22	<i>T. Janota</i>	63
1.3.2 Funkční dopady	22	4.1.1 Arteriální hypertenze	63
1.3.3 Finanční dopady	22	4.1.2 Arteriální hypotenze a nízká perfuze mozku jako příčina CMP	66
1.4 Závěr	22	4.2 Srdeční onemocnění	66
2 Anatomie mozkového cévního zásobení	25	4.2.1 Embolizace ze srdce jako příčina CMP	66
<i>P. Kalvach</i>	25	4.2.2 Fibrilace a flutter síní	67
2.1 A. carotis	25	4.2.3 Paradoxní embolizace	67
2.2 A. vertebralis	26	4.2.4 Embolizace nástěnných trombů z levé komory	68
2.3 Větev Willisova okruhu	28	4.2.5 Onemocnění chlopní	68
2.3.1 A. cerebri anterior	28	4.2.6 Nitrosrdční nádory	68
2.3.2 A. cerebri media	28	4.2.7 Prevence kardioembolizačních CMP	68
2.3.3 A. cerebri posterior	28	4.3 Diabetes mellitus	69
2.3.4 Perforující tepny z bazálních větví	28	<i>P. Kalvach</i>	69
2.3.5 Choroidální tepny	28	4.3.1 Vliv diabetu na kardiovaskulární systém	69
2.4 Cévní zásobení zadní jámy lebeční	31	4.3.2 Opatření k prevenci diabetické angiopatie	69
2.5 Anatomie cévní stěny	31	4.3.3 Metabolický syndrom	70
2.6 Distribuce nutričních tepenných areálů v mozkové tkáni	31	4.4 Dyslipidemie	70
2.7 Mozkový venózní systém	33	<i>V. Šoška</i>	70
3 Fyziologie mozkového krevního zásobení	39	4.4.1 Úvod	70
3.1 Obecné fyzikální principy cévního průtoku	39	4.4.2 Vztah dyslipidemie k lokalizaci aterosklerózy	70
<i>P. Kalvach</i>	39	4.4.3 Dyslipidemie a CMP – epidemiologické studie	71
3.2 Hemodynamické vztahy jednotlivých částí cévního řečiště	41	4.4.4 Dyslipidemie a CMP – intervenční studie	71
3.3 Konkrétní parametry mozkového průtoku a metabolismu	42	4.4.5 Význam snižování cholesterolu pro prodělané CMP	73
3.3.1 Extrakraniální tokové hodnoty	42	4.4.6 Nízký cholesterol a krvácivé CMP	74
<i>P. Kalvach, O. Škoda</i>	42	4.4.7 Závěr	74
3.3.2 Intrakraniální rychlosti krevního toku	48	4.5 Kouření	74
<i>P. Kalvach</i>	48	<i>P. Kalvach</i>	74
3.4 Regulace cerebraální cirkulace	55		

4.6	Nedostatek tělesného pohybu	75	6.1.3	Lokalizace cerebrálních krvácení	149
4.7	Alkohol	76	6.1.4	Průnik krvácení do mozkových komor	150
4.8	Obezita	76	6.1.5	Prognóza parenchymového krvácení	152
4.9	Hyperhomocysteinémie	77	6.2	Cévní malformace	153
4.10	Krevní poruchy	78	6.2.1	Arteriovenózní malformace v ušším slova smyslu	153
4.11	Migréna	78	6.2.2	Kapilární a kavernózní hemangiomy	156
4.12	Perorální antikoncepce/substituční hormonální léčba	79	6.2.3	Žilní anomálie	157
4.12.1	Perorální antikoncepce	79	6.2.4	Neurokutánní dysplazie	159
4.12.2	Substituční hormonální léčba	79	6.3	Subarachnoidální krvácení	160
4.13	Zneužívání drog	80	6.3.1	Aneuryzmata	160
4.14	Hypotyreóza	80	6.3.2	Klinický obraz subarachnoidálního krvácení	163
5	Mozkové ischemie	83	6.3.3	Vazoaktivní účinky extravaskulární krve	163
	<i>P. Kalvach</i>		6.3.4	Vazospazmy v patofyziologii SAH	164
5.1	Patologie magistralních tepen	84	6.3.5	Provalení subarachnoidálního krvácení intraventrikulárně nebo do mozkové tkáně	165
5.1.1	Stenotické procesy a. carotis interna	84	6.3.6	Rozvoj akutního nebo chronického hydrocefalu	165
5.1.2	Abnormální tvary karotických tepen	94	6.3.7	Klinická diagnostika subarachnoidálního krvácení	167
5.1.3	Arteriální disekce	95	7	Počítačová tomografie v diagnostice iktů	173
5.1.4	„Steal fenomén“ a jeho projevy v řečišti aa. vertebrales	96	7.1	Principy počítačové tomografie	173
5.1.5	Klinický přístup ke karotickým stenózám	98		<i>P. Kalvach</i>	
5.2	Patologie tepen středního kalibru	102	7.2	Počítačová tomografie u ischemických iktů	175
5.2.1	Patologická cerebrovaskulární rezerva	104	7.2.1	Podstata vzniku ischemického ložiska v CT obraze	175
5.3	Mikrovaskulární patologie	106	7.2.2	Fyziologické změny tkáňové hustoty s věkem	179
5.3.1	Status lacunaris cerebri	106	7.2.3	CT typologie mozkových ischemií	180
5.4	Žilní patologie	107	7.2.4	Postkontrastní zvýraznění malatických ložisek	191
5.5	Patogeneze mozkového infarktu	109	7.2.5	Obvyklý vývoj ischemického ložiska v CT obraze	196
5.5.1	Vliv ischemie na neuron, gliu a vaskulaturu	109	7.3	CT diagnostika intrakraniálních krvácení	197
5.5.2	Koncept ischemického polostínu	110	7.3.1	CT mozkových tkáňových hemoragií	197
5.5.3	Koncept mozkové diaschizy	112	7.3.2	CT diagnostika cévních malformací	200
5.5.4	Edém u mozkových ischemií: cytotoxický a vazogenní	114	7.3.3	CT diagnostika subarachnoidálního krvácení	202
5.5.5	Postischemická perifokální hyperemie	118	7.4	CT angiografie	205
5.5.6	Tkáňová deteriorace v centru ischemického ložiska	121		<i>J. Weichert</i>	
5.5.7	Porucha hematoencefalické bariéry	124	7.4.1	CT angiografie u ischemické CMP	205
5.5.8	Hemoragická transformace ischemického ložiska	125	7.4.2	CT angiografie u krvácivé CMP	206
5.5.9	Úklidová reakce v ischemickém ložisku	128	7.5	Perfuzní vyšetření počítačovou tomografií (PCT)	206
5.6	Klinické aspekty mozkové ischemie	128	7.5.1	Perfuzní CT u ischemické CMP	206
5.6.1	Tranzitorní ischemické ataky (TIA) – význam pro preventivní léčbu	128	7.5.2	Perfuzní CT u krvácivé CMP	208
5.6.2	Kategorizace a kvantifikace cévních mozkových příhod	130	8	Ultrazvuk v diagnostice a terapii cerebrovaskulárních poruch	211
5.6.3	Topická diagnostika mozkových iktů	130	8.1	Úvod do neurosonografie	211
5.7	Vaskulitidy a vaskulopatie postihující centrální nervový systém	137		<i>O. Škoda</i>	
5.7.1	Infekční vaskulitidy	139	8.1.1	Obecné principy ultrazvukového vyšetření	211
5.7.2	Neinfekční vaskulitidy	139	8.1.2	Ultrazvukové sondy	212
5.7.3	Lékové vaskulitidy	140	8.1.3	Výšetřovací režimy	212
5.7.4	Další vaskulitidy a angiopatie – neznámé etiologie	140	8.2	Sonografické vyšetření karotického řečiště	214
5.7.5	Postradiační vaskulopatie	142		<i>D. Školoudík</i>	
6	Mozkové hemoragie	145	8.2.1	Postup vyšetření	215
	<i>P. Kalvach</i>		8.2.2	Odlišení zevní a vnitřní karotidy	215
6.1	Intracerebrální hemoragie	145	8.2.3	Patologické nálezy	216
6.1.1	Příčiny cerebrálních krvácení	146			
6.1.2	Patogeneze spontánního intracerebrálního krvácení	147			

8.3	Sonografické vyšetření subklaviálně-vertebrálního řečiště	220
	<i>O. Škoda</i>	
8.3.1	Odstupy z aortálního oblouku – arteria subclavia a truncus brachiocephalicus	220
8.3.2	Vertebrální tepny	221
8.4	Ultrazvukové vyšetření orbity	227
	<i>O. Škoda, D. Školoudík</i>	
8.4.1	Změny průtoku v oftalmické cirkulaci	227
8.4.2	Stenóza a. ophthalmica	228
8.4.3	Nálezy u pacientů s nitrolebeční hypertenzí	228
8.5	Transkraniální dopplerovská sonografie (TCD)	229
	<i>O. Škoda</i>	
8.5.1	Detekce mikroembolizací	230
8.5.2	Detekce evokovaných změn průtoku	231
8.5.3	Fyziologické oscilace průtoku mozkovými tepnami	231
8.5.4	Detekce pravolevého srdečního zkratu	232
8.5.5	TCD monitoring při operačních a endovaskulárních intervencích	232
8.5.6	Význam TCD v cerebrovaskulární diagnostice	233
8.6	Transkraniální barevná duplexní sonografie	233
	<i>D. Školoudík</i>	
8.6.1	Postup vyšetření, interpretace nálezů	233
8.6.2	TCCS u cévních onemocnění mozku	235
8.6.3	Sonotrombolýza, sonotrombotripse	238
9	Magnetická rezonance v diagnostice cerebrovaskulárních poruch	241
9.1	Základní principy magnetické rezonance a jejího zobrazovacího módu	241
	<i>J. Vymazal</i>	
9.1.1	Počítačová tomografie a magnetická rezonance	241
9.1.2	Fyzikální principy nukleární magnetické rezonance	242
9.1.3	Pulzní sekvence v nukleární magnetické rezonanci	248
9.2	Magnetická rezonance u ischemických iktů	253
	<i>P. Kalvach</i>	
9.2.1	Magnetickorezonanční zobrazování ischemických iktů	253
9.2.2	MR chronických cerebrovaskulárních poruch	264
9.2.3	Magnetickorezonanční spektroskopie ischemických iktů	264
9.2.4	Funkční magnetická rezonance (fMRI)	267
9.3	Magnetická rezonance u mozkových hemoragií	269
	<i>J. Vymazal</i>	
9.3.1	Obecné principy zobrazení hematomu	269
9.3.2	Hyperakutní hematom	269
9.3.3	Akutní hematom	270
9.3.4	Subakutní hematom	271
9.3.5	Chronický hematom	273
10	Mozkomíšni mok u cerebrovaskulárních onemocnění	275
10.1	Likvor obecně a jeho biochemie	275
	<i>J. Tichý</i>	
10.1.1	Funkce likvoru	275
10.1.2	Likvorové prostory	275
10.1.3	Tvorba likvoru	275
10.1.4	Cirkulace likvoru	276
10.1.5	Resorpce likvoru	276
10.1.6	Složení likvoru	277
10.1.7	Závěry	284
10.2	Cytologie likvoru u vaskulárních onemocnění centrální nervové soustavy	284
	<i>P. Adam</i>	
10.2.1	Celulární skladba likvoru	284
10.2.2	Cytologické nálezy u vaskulárních onemocnění centrální nervové soustavy	287
10.2.3	Tabelární přehled cytologických nálezů	291
11	Pozitronová emisní tomografie	293
	<i>P. Kalvach</i>	
11.1	Pozitronová fyzika a metodika vyšetření	293
11.2	Využití PET ve studiu mozkových infarktů	295
12	Léčba a management	299
12.1	Medikamentózní prevence cerebrovaskulárních poruch	299
	<i>P. Kalvach</i>	
12.1.1	Antiagregační prevence mozkových perfúzních poruch	299
12.1.2	Antikoagulační prevence mozkové embolie	305
12.2	Péče o akutní iktus	305
12.2.1	Intenzivní management, iktová jednotka	305
	<i>J. Bauer</i>	
12.2.2	Trombolýza	309
	<i>P. Kalvach</i>	
12.2.3	Další medikamentózní možnosti	313
12.3	Interní léčba cévních příhod mozkových	316
12.3.1	Nutriční problematika CMP	316
	<i>J. Křemen</i>	
12.3.2	Hydratace a vnitřní prostředí	318
12.3.3	Diabetologická problematika CMP	321
12.3.4	Poruchy acidobazické rovnováhy	321
12.3.5	Pneumologická problematika CMP	322
12.3.6	Kardiologická problematika CMP	325
	<i>T. Janota</i>	
12.4	Intervenční neuroradiologie	326
	<i>L. Janoušková</i>	
12.4.1	Angiodilatační a rekanalizační metody	326
12.4.2	Endovaskulární ošetření mozkových výdutí	335
12.5	Radiochirurgická léčba cévních malformací	343
	<i>R. Liščák</i>	
12.5.1	Arteriovenózní malformace	343
12.5.2	Kavernom	345
12.5.3	Venózní malformace	346
12.6	Geriatrické aspekty CMP	347
	<i>Z. Kalvach</i>	
12.6.1	Mozková plasticita a reakce na CMP ve stáří	347
12.6.2	Další faktory zhoršující prognózu CMP ve stáří	347
12.6.3	Výbrané klinické zvláštnosti u geriatrických pacientů s CMP	348

12.7	Paliatívni péče o těžké stavy	348	14.1	Afázia	381
12.7.1	Rozhodnutí o infaustní prognóze	349	14.1.1	Klinické syndrómy afázie: lokalizácia a charakteristika reči	381
12.7.2	Odstoupení od léčby	349	14.1.2	Kognitívno-neuropsychologická koncepcia afázie, alexie a agrafie	387
12.7.3	Principy a formy paliatívni péče	350	14.1.3	Diagnostika afázie	389
13	Rehabilitace po cévní mozkové příhodě	359	14.1.4	Terapia afázie	390
	<i>O. Švestková, Y. Angerová</i>		14.2	Apraxia reči	391
13.1	Úvod	359	14.3	Dysartria	391
13.2	Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví	359	14.4	Komunikačné deficity pri pravohemisferálnych léziách mozgu	392
13.3	Časná rehabilitace pacientů po CMP	361	15	Chirurgie cévních onemocnění mozku	395
13.4	Neuroplasticita	363		<i>P. Haninec, E. Zvěřina</i>	
13.4.1	Mechanismy neuroplasticity	363	15.1	Mikrochirurgie	395
13.5	Následky cévních mozkových příhod	365	15.2	Chirurgická léčba mozkové ischemie	395
13.5.1	Následky somatické	365	15.2.1	Rekonstrukční operace extrakraniálních tepen	396
13.5.2	Následky kognitivní	366	15.3	Chirurgická léčba intracerebrálního a subarachnoidálního krvácení	399
13.5.3	Následky neurobehaviorální	366	15.3.1	Mozkové krvácení u dospělých	399
13.6	Diagnostika následků cévních mozkových příhod	366	15.3.2	Subarachnoidální krvácení	400
13.6.1	Základní hodnocení aktivit denního života	366	15.3.3	Mozková aneuryzmata	402
13.6.2	Diagnostické a kognitivní škály	367	15.3.4	Cévní malformace	403
13.7	Kvalita života	367	Několik osobností cerebrovaskulární neurologie	411	
13.8	Úloha jednotlivých členů rehabilitačního multidisciplinárního týmu	368	Zkratky	427	
13.9	Prognóza	371	Rejstřík	437	
13.10	Rehabilitace a její legislativa	371			
13.11	Funkční míra nezávislosti	373			
13.12	Zhodnocení (evaluaçe) bytu a přístupnosti služeb	373			
14	Afázia a iné poruchy komunikácie sprevádzajúce mozgovú ischemie a hemoragie	381			
	<i>Z. Cséfalvay</i>				